

Oxytropis pilosa

Luddvedel

NE NA LC DD NT VU **EN** CR RE
Starkt hotad (EN)
B2ab(iii,iv,v)

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Fabales (ärtordningen), **Familj:** Fabaceae (ärtväxter), **Släkte:** *Oxytropis* (klovedlar), **Art:** *Oxytropis pilosa* - luddvedel (L.) DC. **Synonymer:**

Kännetecken

Luddvedel är en flerårig, 10–40 cm hög, upprätt eller nedliggande ört. Stjälken bär blad och är utspärrat hårig. Blommorna är blekgula och sitter i huvudlika, långskaftade klasar. Blomningen sker under juni. Förökningen sker huvudsakligen med frö. På Gotland är växten mest nedliggande medan den är upprätt i Östergötland. Vid jämförande odling har det dock visat sig att dessa skillnader i huvudsak är ståndortsbetingade.

Utbredning och status

I Sverige har luddvedel två skilda utbredningsområden, ett i Östergötland (Ombergstrakten) och ett på Gotland (mest utefter västra kusten samt på Gotska Sandön). Antalet aktuella lokaler i Östergötland uppgår till sex och växten har förgäves eftersökts på ytterligare en tidigare känd lokal. Några av populationerna är livskraftiga och relativt individrika. På Gotland är omkring 20 lokaler kända, varav några upptäckts nyligen. Växten har dock även försvunnit från flera lokaler eller inte kunnat återfinnas där. Flera av de gotländska förekomsterna är vitala och individrika, medan andra rapporterats skadade av bl a tramp. De svenska förekomsterna är de enda i Norden. Närmast är växten känd från Baltikum. Utbredningen i övrigt är eurasiatisk med en östlig tyngdpunkt i Europa.

Ekologi

I Östergötland växer luddvedel i stäppartade torrängar och klippbranter. På Gotland utgörs växtplatserna av örtrika timjanhedar och sandiga eller grusiga havsstränder men också av grustag och vägkanter. Arten kräver öppna växtplatser. Man har misstänkt att den på Gotland skulle ha inkommit genom människans försorg medan förekomsterna i Östergötland skulle vara ursprungliga.

Hot

Igenväxning genom ändrad markanvändning utgör ett allvarligt hot mot luddvedeln. Torrängslokalerna i Östergötland kräver kontinuerligt men inte alltför hårt bete. Några av lokalerna på Gotland har skadats av tramp i samband med badliv. Några lokaler har också skadats eller förstörts genom olika anläggningsarbeten och byggnation. Några växtplatser i grustag på Gotland håller på att växa igen med planterad ungtallskog. I några fall är orsakerna till försvinnandet okända.

Åtgärder

Igenväxning bör förhindras genom röjning och fortsatt hävd. I Östergötland är ett par av lokalerna skyddade som naturreservat. I dessa bör betetrycket avpassas så att arten gynnas. Luddvedel bör övervakas av floraväktare.

Övrigt

Luddvedel är fridlyst. Material av luddvedel från Gotland och Östergötland odlas i Botaniska trädgården i Uppsala. Växten är lättodlad, men exemplaren förefaller kortlivade och behöver då och då ersättas genom omsådd. Frö kan bevaras under lång tid i genbank. Utländska namn – NO: Lodnemjelt, DK: Lådden Spidsbælg, GB: Woolly Milk-vetch.

Naturvård

Fridlysnig: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Anonym. 1981. Floristiska notiser. Rindi 1: 18–19.
- Antonsson, K. 1997. Hotade kärlväxter i Östergötland 1997. Information från länsstyrelsen i Östergötlands län 1997:4.
- Engström, F. & Karlsson, T. 2006. Rödlstade kärlväxter I Östergötland – Trender för nationellt och regionalt rödlstade arter I Östergötlands län 1995 – 2005. Rapport 2006:20. Länsstyrelsen Östergötland.
- Ingmansson, G. & Petersson, J. 2006. Gotska Sandöns flora. Rindi 26: 1–120.
- Johansson, B. G. & Larsson, B. 1986. Nyheter i Gotlands flora 1985. Rindi 6: 23–32.
- Nilsson, Ö. & Gustafsson, L.-Å. 1977. Projekt Linné rapporterar 49–63. Svensk Bot. Tidskr. 71: 205–224.
- Petersson, J. 1999. Hotade växter på Gotland. Del 2: Sårbara arter. Rindi 19: 59–118.
- Sternner, R. 1922. The continental element in the flora of south Sweden. Geografiska Annaler 1922: 221–444.

Författare

Örjan Nilsson 1992. Rev. Margareta Edqvist 2006. ©ArtDatabanken, SLU 2007.